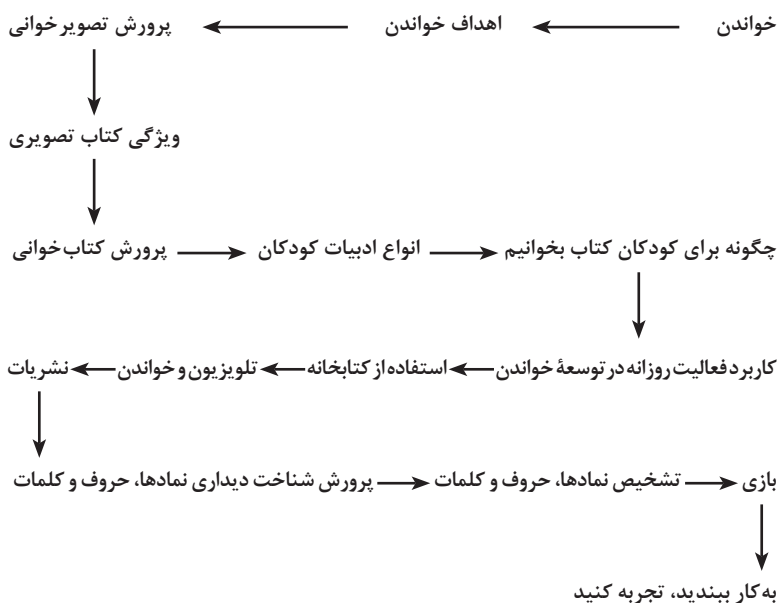

واحد یادگیری ۴ آماده کردن کودک برای خواندن

پودمان در یک نگاه (آماده کردن کودک برای خواندن)

به انواع فعالیت‌های واحد یادگیری ۴ در جدول ۸ توجه کنید:

جدول ۸- فعالیت‌های واحد یادگیری ۴

ردیف	مبحث	ذهن انگیزی	فعالیت عملی	نوع فعالیت	به کاربندید - تجربه کنید
۱	خواندن	گفت‌وگو	۱	مقایسه کردن	—
۲	اهداف خواندن	گفت‌وگو	۱	تهیه بروشور	—
۳	پرورش تصویرخوانی	گفت‌وگو	۳	معرفی کتاب تهیه بروشور برگزاری نمایشگاه	—
۴	پرورش کتابخوانی	گفت‌وگو	۱	گفت‌وگو	—
۵	انتخاب کتاب	گفت‌وگو	۵	انتخاب کتاب شعر ارائه نمونه قصه تهیه فهرست انتخاب خبر انتخاب کتاب	—
۶	کاربرد فعالیت روزانه	کتاب	۳	گفت‌وگو کردن تهیه بروشور (واژگان انگلیسی) بازدید از کتابخانه	۲
		تلویزیون	۱	تهیه فهرست	۲
		نشریات	۳	معرفی کردن نوشتن ویژگی نوشتن کتابخانه ایده‌آل	۲
۷	شناخت دیداری نمادها، حروف و کلمات	گفت‌وگو	۲	ساخت کتاب تصویری ساخت جورجورک (پازل)	۱
۸	تشخیص نمادها، حروف، کلمات	گفت‌وگو	۳	ساخت کارت تبریک تهیه مجموعه انجام مشاعر کلمات	۲
۹	بازی	—	۱	ساخت و انجام بازی	۱
	جمع کل = ۴۴	۱۰	۲۴		۱۰

هدف توانمندسازی ۴-۱: توسعه شناخت مراحل خواندن کودکان را توضیح دهد.

بیشتر بدانید

این آیه اولین آیه وحی شده به حضرت محمد (ص) است که در آن خداوند خطاب می کند «بخوان به نام پروردگارت»؛ یعنی اینکه ای محمد کتاب هستی را بخوان، زیرا ایمان صحیح و دیانت درست از تحقیق درباره حقیقت هستی آغاز می شود. در واقع اینجا خواندن را نه به معنای خط و کلمه، بلکه خواندن کتاب هستی تفسیر می کنند^۱.

فعالیت ۱

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است، در رابطه با خواندن اولین کتاب برای هنرجو که در چه سنی و توسط چه کسی برای او خوانده شده است. این فعالیت زمینه ذهنی هنرجو را برای مباحث بعد آماده می کند.

فعالیت ۲

یک فعالیت علمی است درباره مقایسه کتاب خواندن فردی با هفت شادی خواندن. از هنرجویان بپرسید پس از خواندن کتاب به کدام یک از این شادی‌ها دست می یابند.

بیشتر بدانید

هفت شادی خواندن

در عصر سلطه رسانه‌های صوتی و تصویری، نسل جدید چندان مقید به کتاب خوانی نیست، اما در هر حال فرد از خواندن و نوشتن بی‌نیاز نیست. باید سعی شود که لذت خواندن از همان کودکی ایجاد گردد و کتاب از جاذبه‌های دیداری بیشتری برخوردار شود، چرا که کتاب به عمق وجود نفوذ می کند؛ بنابراین باید به هفت شادی خواندن توجه شود:

- لذت آشنایی: هر کتاب شما را به ناکجا آباد می کشاند و با چیزهای جدید آشنا می کند.
- مکاشفه: بسیاری از کتب راهکارهایی را ارائه می دهند که تاکنون با آنها روبه‌رو نبوده‌اید و می توانید از آن در زندگی روزانه استفاده کنید.
- قدرشناسی: از جمله ویژگی‌های بارز یک موجود زنده، قدرشناسی است که در کتاب‌ها می توان آن را دید.
- شگفت‌زدگی: منبع بسیاری از سوالات را در کتاب‌ها پیدا می کنید، مانند: چرا آسمان آبی است؟
- لذت یکه خوردن: گاه روند داستان نه فقط برخلاف تصورات شما است، بلکه آن چنان دور از ذهن است که شما از آن یکه می خورید.
- لذت گسترش دانسته‌ها: شما به‌طور مثال در مورد چگونگی فرار قورباغه (پربدن، دور شدن) اطلاعاتی دارید، اما در کتابی می خوانید که قورباغه‌ها می توانند گازی متصاعد کنند که حیوانات را برای چند لحظه ناکارآمد کند (بی حسی حرکتی).
- همدلی: شما هنگام آشنایی با شخصیت‌ها و ویژگی‌هایشان خود را با قهرمان یکسان می بینید و با او همگام و همدل می شوید.

۱- صدر، امام موسی، برای زندگی، مترجم: مهدی فرجیان، چاپ اول، ص ۳۰۰ - ۲۸۶، سال ۱۳۹۰.

فعالیت ۲

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است که با طرح چند سؤال زمینه را برای بحث آماده می‌سازد. به یاد داشته باشید که همه پاسخ‌ها پذیرفتنی است.

فعالیت ۴

یک فعالیت عملی است. با توجه به مطلب (خواندن را چه وقت شروع کنید؟) بروشوری برای آگاهی والدین از اهمیت، ضرورت و زمان خواندن تهیه کنید. از کتاب دانش فنی پایه در سال دهم در زمینه تهیه بروشور استفاده نمایید.

فعالیت ۵

یک فعالیت ذهن‌انگیز است. احساس خود را از دیدن شکل ۲ کتاب درسی بنویسید.

فعالیت ۶

یک فعالیت عملی است که هنرجو باید طبق متن نمونه‌ها را انتخاب و معرفی کند (برای انتخاب و معرفی به فصل ۳ راهنمای هنرآموز همین کتاب، مراجعه کنید).

هدف توانمندسازی ۲-۴: طراحی و اجرای فعالیت‌های آموزشی برای توسعه شناخت مراحل خواندن کودک

فعالیت ۷

یک فعالیت عملی است. تهیه یک پوستر از تصاویر خوب کتاب و یا تهیه یک بروشور تصویری برای والدین انجام می‌شود.

فعالیت ۸

یک فعالیت عملی است. نمایشگاهی براساس پوستر و بروشورهای تهیه‌شده برگزار می‌شود.

هدف توانمندسازی ۳-۴: پرورش کتاب‌خوانی را در کودکان توضیح دهد.

فعالیت ۹

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است که با بحث و گفت‌وگو ادامه می‌یابد. شما از این بحث به این نتیجه می‌رسید که آیا همه دوست دارند خود بخوانند یا برایشان کتاب خوانده شود؛ یعنی شنونده باشند.

فعالیت ۱۰

یک فعالیت عملی است که باید در مورد فواید بلندخوانی بحث و گفت‌وگو شود. نکته اصلی در این فعالیت بازنگری فواید بلندخوانی است.

فعالیت ۱۱

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است که معیار گزینش کتاب را مطرح می‌کند و نتیجتاً به اهمیت شناخت انواع کتاب‌ها منجر می‌شود.

فعالیت ۱۲

یک فعالیت عملی است که باید به جمع‌آوری اشعار براساس نمونه هفت‌گانه پردازد و در کلاس ارائه دهد.

فعالیت ۱۳

یک فعالیت عملی است. با توجه به قصه‌های قومی، هنرجو را تشویق کنید داستانی از کلیله و دمنه انتخاب کند و آن را در طبقه‌بندی مناسب قرار دهد.

بیشتر بدانید

در شهری بسیار دور، مردی زندگی می‌کرد که پا نداشت، اما هیچ‌کس نمی‌دانست چرا؟ این مرد بسیار بسیار ساکت بود و هیچ‌کس ندید که او با کسی صحبت کند. این مرد هر روز به قهوه‌خانه می‌آمد چای می‌خورد و می‌رفت. روزی مارگیری به شهر آمد. مرد را در قهوه‌خانه دید و از او پرسید: بابت چطور است؟ مرد باز هم بدون پاسخ رفت. مارگیر برای سایرین تعریف کرد که پای او را مار گزیده است؛ ماری که او را روزی از چاهی نجات داده بود. او یک خارکن بود و به درون چاه افتاد و مار او را نجات داد. بعدها با او دوست شد تا اینکه مرد بی‌پا او را به یک مارگیر معرفی کرد. مار از ناراحتی او را گزید. از آن به بعد هیچ‌کس مرد را ندید. در این قصه شما می‌توانید تک‌تک ویژگی‌ها را مرور کنید. آیا مکان مشخص است؟ آیا مرد یک‌پا صفاتش عوض شد؟ آیا ابعاد شگفت‌انگیز داشت؟ زبان قصه حالت روایی نداشت؟ آیا به روابط علت و معلولی تأکید شد؟

فعالیت ۱۴

یک فعالیت عملی است. در اینجا فهرست ویژگی‌های غول خواسته شده است. غول‌ها می‌توانند خوب باشند یا بد. شما علاوه بر ویژگی‌های غول سایر شخصیت‌های قصه‌های قومی را می‌توانید فهرست کنید.

فعالیت ۱۵

یک فعالیت عملی است. هنرجویان از روزنامه‌ها، خبری انتخاب کنند و به صورت داستان بنویسند. مثلاً در روزنامه آمده است که گربه‌ای داخل کانال کولر گیر کرده است و آتش‌نشان‌ها او را نجات دادند. از هنرجویان می‌خواهیم این حادثه را به صورت داستان بنویسند.

هدف توانمندسازی ۴-۴: فعالیت‌های آموزشی برای پرورش کتاب‌خوانی طراحی و اجرا کند.

یک فعالیت عملی است که به انتخاب کتاب با توجه به گروه سنی الف و ب منجر می‌شود؛ علاوه بر این، باید شخصیت‌های کتاب و حوادث محدود باشد؛ هرچند معمولاً در این گروه سنی، کتاب‌ها این ویژگی‌ها را دارند که در نمونه‌های ارائه شده می‌توان به خوبی این نکته را دید. در نمونه معرفی شده کتاب مرغ سرخ کوچولو (جملات تکراری) و موش را به مدرسه ببریم (شخصیت محدود) وجود دارد.

فعالیت ۱۶

هدف توانمندسازی ۴-۵: کاربرد فعالیت روزانه در توسعه توانایی خواندن کودکان را توضیح دهد.

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است. هنرجویان را به بحث گروهی در مورد خواندن، چه چیز خواندن، و چه وقت خواندن، هدایت کنید. هدف این است که این بحث به انواع خواندنی‌ها و زمان و مدت آن ختم شود.

فعالیت ۱۷

یک فعالیت عملی است که از هنرجو خواسته شده است با مشاهده دو کتابخانه در تصویر، انتظاراتش را از یک کتابخانه کودک و نوجوان بیان کند.

فعالیت ۱۸

یک فعالیت عملی است. هنرجویان را راهنمایی کنید تا با توجه به فهرست واژگان انگلیسی - فارسی از کتاب همراه هنرجو که در فصل ۴ آمده است و کتاب‌هایی که در خود فصل معادل انگلیسی آن نوشته شده است، یک بروشور تصویری به زبان انگلیسی تهیه کنند.

فعالیت ۱۹

هدف توانمندسازی ۴-۶: توانایی خواندن کودکان را با فعالیت روزانه توسعه دهد.

یک فعالیت عملی است. هنرجو با بازدید از کتابخانه کودکان، ویژگی مطرح شده در متن را بازیابی می‌کند.

فعالیت ۲۰

به‌کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان به بخش کتابخانه در این مبحث مراجعه کنند و فعالیت مربوط را انجام دهند.

فعالیت ۲۱

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است که در آن هنرجو باید در زمینه کتاب‌هایی که به صورت فیلم و سریال دیده است، صحبت کند و درباره تأثیر کتاب و فیلم گفت‌وگو کند.

فعالیت ۲۲

یک فعالیت عملی است که طی آن هنرجو حین تهیه فهرستی از کارتون‌های مورد علاقه با نقد روزنامه و مجلات و سایت‌ها، دلایل انتخابش را مستند کند.

به‌کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان به فعالیت نقش تلویزیون مراجعه کنند و فعالیت مربوط را انجام دهند.

فعالیت ۲۳

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است که در آن هنرجویان باید نتیجه تجارب خواندنی خود را از ضمامت روزنامه‌های بزرگسالان بیان کنند. شما می‌توانید در این مبحث هنرجو را نسبت به دیدن و خواندن نشریات و ضمامت آن تشویق کنید؛ حتی می‌توانید ساعتی را برای معرفی این ضمامت توسط هنرجویان در کلاس اختصاص دهید.

فعالیت ۲۴

یک فعالیت عملی است که مخصوصاً تأکید بر محیط زیست شده است، زیرا احترام به محیط زیست موضوعی است که باید از کودکی بدان توجه شود. هنرجو باید این مجله را بررسی کند. لازم به یادآوری است که برای گروه سنی نوجوان، تنها یک نشریه در زمینه محیط زیست وجود دارد. (مجله داروگ)

به‌کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان از سه فعالیت پیشنهادی در قسمت نشریات، یک فعالیت انتخاب کنند و آن را انجام دهند. مجدداً تأکید می‌شود که تقسیم فعالیت‌های چندگانه در یک زمینه به صورتی باشد که کلیه فعالیت‌ها را پوشش دهد.

فعالیت ۲۵

یک فعالیت عملی است که در آن هنرجو براساس دیده‌ها و انتظاراتش باید مشخصات و ویژگی‌های یک کتابخانه ایده‌آل را بنویسد.

هدف توانمندسازی ۷-۴: شناخت دیداری نمادها، حروف و کلمات را توضیح دهد.

یک فعالیت ذهن‌انگیزی در مورد علائم تصویری خیابان‌ها و جذابیت آن است. شما می‌توانید از هنرجویان بخواهید برای چند لحظه چشمانشان را ببندند و به تابلوهای تبلیغاتی خیابان فکر کنند و در مورد آن گفت‌وگو کنند. چه علائم و یا نمادی توجه آنها را بیشتر به خود جلب می‌کند و چرا؟ رنگ، شکل، حروف و غیره. پیشنهاد می‌شود که شما در جلسه قبل از آنها بخواهید چند تابلوی تبلیغاتی یا آگهی را بررسی کنید.

فعالیت ۲۶

هدف توانمندسازی ۸-۴: فعالیت آموزشی برای شناخت دیداری نمادها، حروف و کلمات را طراحی و اجرا کند.

یک فعالیت عملی است. از هنرجویان بخواهید که به صورت گروهی یک کتاب تصویری بسازند. ضمن تقسیم هنرجویان به چند گروه، نوع کتاب‌هایی را که می‌خواهید درست کنند، مشخص کنید و بقیه فعالیت را به عهده گروه بگذارید.

فعالیت ۲۷

یک فعالیت عملی است که باید با توجه به نمودار انواع تصویر برای هر یک از موارد آن (کامل، قطعه شده و دنباله‌دار) نمونه‌ای تهیه کنند تا حین آشنایی با ابزار کار تدریس دلیل تنوع آن را دریابند.

فعالیت ۲۸

هنرجویان با مراجعه به قسمت تصویر، فعالیت‌های مربوط را انجام دهند.

به‌کار ببندید
تجربه کنید

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است که در آن هنرجو باید به تبلیغات تلویزیونی یا تبلیغات شهری توجه کند و تمرکزش روی قافیه‌ها و نوشته‌ها و یا گفته‌ها باشد. این کار برای درک قافیه در کلمات هم‌صدا و هم‌آوا در جملات موجود در تبلیغات است.

فعالیت ۲۹

یک فعالیت عملی است که در نهایت منجر به یک کارت پستال برای دوست می‌شود. هدف اصلی، توجه به نام و رابطه نام با طبیعت است.

فعالیت ۳۰

فعالیت ۳۱

یک فعالیت عملی است که به صورت گروهی به جمع آوری لغات هم‌پایان می‌پردازند.

فعالیت ۳۲

یک فعالیت عملی است که باید به صورت مشاعره برای کلمات هم‌وزن و هم‌قافیه صورت گیرد.
مانند: سیر، دیر، شیر، میر و غیره،
کتاب، بشقاب، تاب، راب و غیره.

به‌کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان با مراجعه به قسمت شناخت و نمادها و کلمات، فعالیت‌های مربوط را انجام دهند.

فعالیت ۳۳

یک فعالیت عملی است که منجر به تهیه و اجرای یک بازی می‌شود.

بیشتر بدانید

در یک نگاه کلی برای پرورش شناخت دیداری کلمات از یک‌سری فعالیت‌های متنوع استفاده کردید که نهایتاً هر یک دارای ویژگی‌های گوناگون برای جلب توجه و آموزش بود، اما نهایتاً این شناخت را در بازی تکرار کردیم. انتخاب واژه بازی در اینجا بسیار آگاهانه بوده است، چرا که اعتقاد داریم بازی کودکان، زندگی‌شان است.

به‌کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان با مراجعه به قسمت بازی، فعالیت‌های مربوط را انجام دهند.

در راستای تمرین آخر فصل، لازم به ذکر است که تمامی تمرینات قبلاً گام به گام در این مبحث اشاره شده و اجرا گردیده است؛ پس به توضیح نیاز نیست.

پیشنهادها

با استفاده از نقشه پودمان که در انتهای این مبحث گنجانده شده است، برای جمع‌بندی و یا آغاز بحث می‌توانید ذهن هنرجویان را از پراکندگی دور سازید و منضبط کنید (جدول ریز محتوایی را در قطع A۳ کپی کنید و استفاده نمایید). برای آگاهی و به‌روز بودن مطالعات خود در زمینه رشد کلامی کودک، یک‌سری منابع آورده شده است که می‌توانید از آنها بهره‌مند شوید و به سایر همکارانتان معرفی کنید.

نقشه محتوایی خواندن

۲

پیدا نویسی کلی زبانی از نظر تولید آواها، معنی شناسی و کاربرد صحیح واژگان و عبارات
فکت برهن از کتابها و حرکت این نکته که آنها مناسب برشمار از اطلاعات هستند
حرکت مطالب شناسی
حرکت رابطه بین گفتار و نوشتار
خلق مطالب نوشتاری جدید
رشد واژگان و کاربرد صحیح واژگان آشنا
حرکت در خوانندگی آواها بر کلمات خود و تأثیر معنای آنها به یکدیگر
شناخت کلمات هم‌قافیه
نوآوری از زبان با شناسایی واژه‌ها
شناسایی و دستور العمل‌های محتوایی

۱

۴

۱- استفاده درست از رنگ

۵- جایگاه مناسب برای متن و تصویر

۲- گویایی و وضوح

۴- مفید خوانی

۳- متناسب با درک کودک

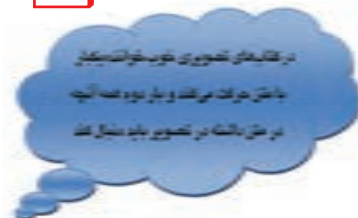
۳

۶

۵

کتاب‌های تصویری خوب

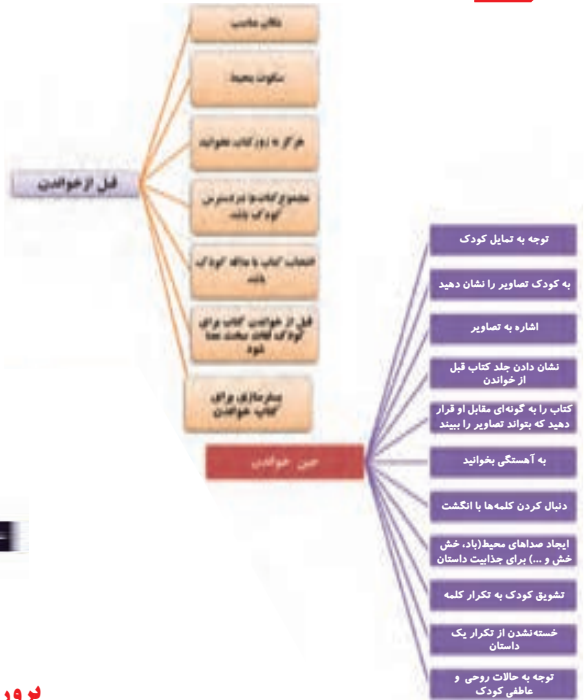
- شعر مربوط به زندگی
- حکایات و قصه های منظوم
- جیستان
- طنز
- هیچانه
- لالایی
- ترانه های مشارکتی
- سنگت انگیز
- حیوانی
- توأم با تکرار
- ماجراجویی
- صحنه های زندگی کودک
- حیوانی
- مرجع
- هنر و کار دستی سرگرمی
- بازی و علمی

- شعر
- قومی
- واقعی
- مستند

انواع ادبیات کودکان

چگونه برای کودکان کتاب بخوانیم

پرورش شناخت دیداری نمادها، حروف و کلمات

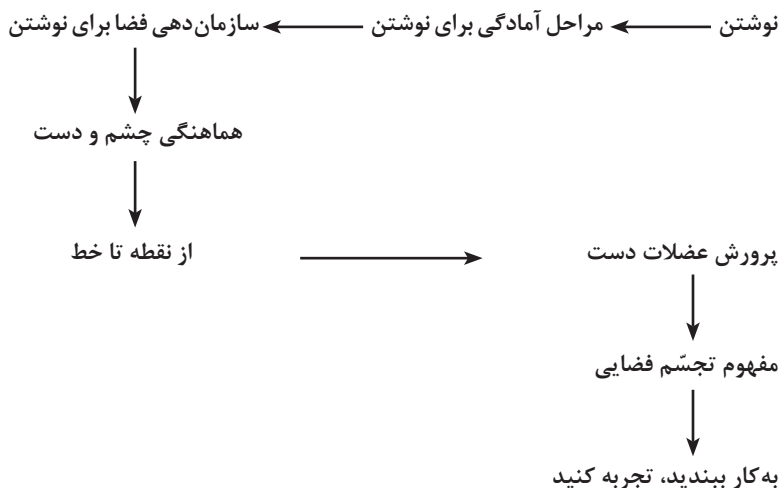

ویژگی مجلات کودکان

واحد یادگیری ۵ آماده کردن کودک برای نوشتن

پودمان در یک نگاه (آماده کردن کودک برای نوشتن)

به انواع فعالیت‌های واحد یادگیری ۵ در جدول ۹ توجه کنید:

جدول ۹- فعالیت‌های واحد یادگیری ۵

ردیف	مبحث	ذهن‌انگیزی	عملی	نوع فعالیت	به‌کاربندید - تجربه کنید
۱	نوشتن	گفت‌وگو کردن	—	—	—
۲	مراحل آمادگی برای نوشتن	—	۲	برگزاری نمایشگاه فهرست و ارسلی	—
۳	سازمان‌دهی فضا برای نوشتن	گفت‌وگو کردن	۱	تهیه پوستر واژگان انگلیسی	—
۴	همانگی چشم و دست	فکر کردن	۱	روزنامه دیواری	۱
۵	از نقطه تا خط	بازی کردن	۱	طراحی کنید	۱
۶	پرورش عضلات دست	گفت‌وگو کردن	۱	فکر کردن	۱
		گفت‌وگو کردن	۱	ساختن ابزار	۱
۷	مفهوم تجسم فضایی	گفت‌وگو کردن	۲	طراحی کردن پیدا کردن شعر	۳
جمع کل = ۲۳		۷	۹		۷

هدف توانمندسازی ۱-۵: توسعه شناخت مراحل نوشتن کلمات را توضیح دهد.

بیشتر بدانید

در این آیه بعد از حرف مقطع (ن)، به دو موضوع از مهم‌ترین مسائل زندگی بشر سوگند یاد می‌شود، قلم و آنچه می‌نویسند. این دو سرچشمه پیدایش تمام تمدن‌ها و اندیشه‌ها و افکار است تا آنجا که تاریخ بشر از زمان اختراع خط آغاز می‌شود که انسان توانست ماجرای زندگی خود را بر صفحات نقش کند و در واقع انسان دست به قلم شد تا چیزی از خویش به یادگار بگذارد.^۱

فعالیت ۱

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است. هنرجو باید پاسخ دهد که از نوشتن یا خواندن، کدام‌یک را بیشتر دوست دارد و لذت می‌برد. این بحث باید چند نکته را روشن کند که اولاً خواندن و نوشتن لازم و ملزوم یکدیگر هستند و باید در هر دو زمینه کار شود، زیرا یکی بر پایه‌های دیگری شکل می‌گیرد، اما ما آزاد هستیم که یکی را بر دیگری ترجیح دهیم.

۱- مکارم شیرازی و دیگران، تفسیر نمونه، جلد ۲۳، صفحه ۴۶۸، ۱۳۶۸.

هدف توانمندسازی ۲-۵: فهرست واریسی از مراحل نوشتن کودک تهیه کند.

یک فعالیت عملی است که هنرجو باید نمونه‌هایی از خطوط رسم شدهٔ کودکان را جمع‌آوری کند و به صورت گروه‌های کلاسی، نمایشگاهی از تصاویر خطی کودکان تهیه کند. لازم به توضیح است که هنرجو می‌تواند نمونه‌ها را از کودکان دوستان و آشنایان و همکارانی که در مراکز پیش از دبستان کار می‌کنند، جمع‌آوری کند و لزومی به مراجعه حضوری ندارد.

فعالیت ۲

این یک فعالیت عملی است. هنرجو باید فهرستی از ویژگی‌های نوشتن یک کودک چهارساله را از جدول مراحل آمادگی برای نوشتن استخراج کند و عملاً در کودک ۴ ساله مشاهده کند و نتیجهٔ مشاهداتش را روی فهرست واریسی علامت بزند. فهرست کردن الزاماً به موارد زیادی نیاز ندارد بلکه به موضوع و اجزای تشکیل‌دهندهٔ آن بستگی دارد.

فعالیت ۳

هدف توانمندسازی ۳-۵: سازمان‌دهی فضا برای نوشتن را توضیح دهد.

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است. دوست دارید در کجای کلاس بنشینید و چرا؟ با بررسی چراها به این نتیجه می‌رسیم که در یک فضای چهارگوش کلاس عواملی وجود دارند که می‌توانند علت انتخاب و یا متاثر از محیط باشند. بنابراین مواردی چون: نور، گرما، میز و صندلی، محل نصب تخته و محل قرار گرفتن معلم و غیره می‌توانند مهم باشند.

فعالیت ۴

هدف توانمندسازی ۴-۵: فضا را در فعالیت آموزشی برای نوشتن سازمان‌دهی کند.

یک فعالیت عملی است که طی آن هنرجو باید با مرور سازمان‌دهی فضا (نور، نشستن و غیره) پوستری تصویری تهیه کند و با مراجعه به لغات انگلیسی همراه هنرجو در این فضا موارد را به زبان انگلیسی بنویسد.

فعالیت ۵

بیشتر بدانید

دست برتری^۱

دست برتری بیانگر نیم کره مسلط فرد است؛ یعنی توانایی بیشتر یک طرف مغز که اغلب نیم کره مغزی مسلط فرد نامیده می شود و در انجام دادن عمل، حرکتی ماهرانه را منعکس می کند. زبان و کنترل دست در نیم کره چپ قرار دارد؛ از این رو تقریباً ۹۰ درصد انسان ها راست دست هستند.

تحقیقات بسیاری در زمینه ده درصد چپ دست ها صورت گرفته است که به چند مورد اشاره می شود:

۱ والدین چپ دست احتمال کمی دارد که کودکشان چپ دست شود. اغلب کودکان ژنی را به ارث می برند که آنها را به سمت برتری دست راست و نیم کره مسلط چپ سوق می دهد.

۲ تجربیات ممکن است کودک را به چپ و یا راست سوق دهد. پس به تمرین بستگی دارد.

۳ تفاوت های فرهنگی و اجبار کودک را به راست دستی ترغیب می کند؛ مثلاً در تانزانیا کودک چپ دست تنبیه می شود، از این رو کمتر از ۱ درصد در بزرگسالی چپ دست هستند.

۴ مشکلات پیش از تولد، قرار گرفتن دوقلوها در رحم، جهتی که حتی جنین در رحم قرار دارد و نوع زایمان نیز می تواند به این مسئله دامن بزند. هرگز نباید به اجبار تغییر دست را ایجاد کرد و کودک را برای انتخاب باید آزاد گذاشت.

هدف توانمندسازی ۵-۵: هماهنگی چشم و دست (اعضات بزرگ و کوچک) برای نوشتن را توضیح دهد.

فعالیت ۶

یک فعالیت ذهن انگیزی است که در آن باید درباره علت دیوارنگاری کودکان با هنرجویان بحث کنید. هنرآموز گرامی علل را طبقه بندی کنید و مطرح کنید که علت شاخص در استفاده از دیوار چیست؟

فعالیت ۷

یک فعالیت عملی است. در رابطه با فعالیت ۲ که جمع آوری خطوط ترسیمی بود، از هنرجویان بخواهید که از میان آن تصاویر، آن دسته خطوطی را که از کادر بیرون زده اند، جدا کنند و روی مقوایی بچسبانند و به صورت روزنامه دیواری قابل رؤیت نمایند.

به نظر شما نام این روزنامه دیواری چیست؟ همان گونه که بارها اشاره شد، هر پاسخی پذیرفتنی است. نام روزنامه مهم نیست، بلکه هدف جلب توجه هنرجو به ناهماهنگی چشم و دست است.

^۱ handedness

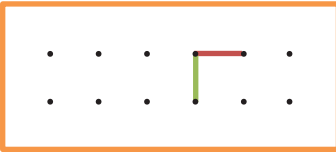
به کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان به قسمت هماهنگی چشم و دست رجوع کنند و فعالیت مربوط را انجام دهند.

فعالیت ۸

فعالیت ذهن‌انگیزی است که یک بازی ساده است. هنرجویان را به چند گروه تقسیم کنید و به هر گروه یک کاغذ A۴ بدهید که اسامی افراد گروه بالای صفحه نوشته شده باشد. هنرجویان باید کاغذ را با یک سری نقطه در فاصله‌های مثلاً ۲ سانتی‌متری پر کرده و بازی را شروع کنند. هر کس می‌تواند تنها با یک خط دو نقطه را به هم وصل کند و نفر بعدی خط بعدی را می‌کشد. بازی به این صورت است که نگذاریم کسی صاحب خانه شود. ولی گاه اشتباهاً یا به ناچار سه طرف پر می‌شود و شما با کشیدن خط چهار برنده می‌شوید و نام خود را به عنوان صاحب خانه می‌نویسید. هر کس که خانه بیشتری داشت، برنده است.

بیشتر بدانید

کودک در ابتدا تصاویر را بدون ارتباط با یکدیگر در داخل کادر بالا، پایین، چپ و راست می‌کشد. مثلاً کودک ۵ ساله می‌تواند ماشین، درخت و حتی پرنده را بدون هیچ گونه آموزشی در صفحه رسم کند. اما به مرور یاد می‌گیرد که ماشین و آدم روی زمین هستند، خورشید و پرنده در آسمان، و این زمانی است که او به خط زمین توجه دارد و می‌داند یک خط افقی است که اشیایی روی آن قرار می‌گیرند. این خط می‌تواند زمین باشد برای کشیدن گل و یا کف اتاق و... علاوه بر خط زمین، خط افقی دیگری به نام خط آسمان نیز در نقاشی‌های کودکان یافت می‌شود که جایگاه خورشید، پرنده و هواپیماست.

فعالیت ۹

یک فعالیت عملی است که در آن هنرجویان باید یک کتابچه برای آموزش شکل حروف الفبا به صورت نقطه‌چین طراحی کنند.

به کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان به قسمت «از نقطه تا خط» مراجعه نمایند و فعالیت مربوط را اجرا کنند.

فعالیت ۱۰

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است. شما باید هنرجو را به سمت ارتباط داشتن یک سری از حرکات دست با نوشتن هدایت کنید (حرکات ابتدایی). در ضمن روی رفتارها و اعمال روزانه کودک تأکید کنید که چگونه می‌تواند در این راستا اهمیت داشته باشد.

هدف توانمندسازی ۵-۶: فعالیت‌های آموزشی هماهنگی چشم و دست برای نوشتن را طراحی و اجرا کند.

فعالیت ۱۱

یک فعالیت عملی است. در اینجا ۱۱ فعالیت برای کسب مهارت‌های ابتدایی دست پیشنهاد شده است. از هنرجویان بخواهید با دلایل خود ارجحیت فعالیت‌ها را برای کسب مهارت تعیین کنند. تمام پیشنهادهای پذیرفتنی شما و تأکیدتان روی دلایل ارجحیت باشد، نه خود فعالیت.

به کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان به قسمت مهارت‌های ابتدایی مراجعه نمایند و فعالیت مربوط را اجرا کنند.

فعالیت ۱۲

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است و به مسئله نخ کردن سوزن در بزرگسالی اشاره می‌کند و چرایی نتوانستن آن: آیا دقت کم می‌شود؟ آیا مهارت کاسته می‌شود؟

فعالیت ۱۳

یک فعالیت عملی برای ساخت و یا طراحی نمونه‌ای برای مهارت‌های پیشرفته دست است.

به کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان به قسمت مهارت‌های پیشرفته دست قسمت به کار ببندید، تجربه کنید مراجعه نمایند و فعالیت مربوط را اجرا کنند.

هدف توانمندسازی ۵-۷: تجسم فضایی در نوشتن را توضیح دهد.

فعالیت ۱۴

یک فعالیت ذهن‌انگیزی است که هنرجو باید باغ ذهنی خود را تجسم نماید و سپس آن را ترسیم کند.

نظریه هوش چندگانه را «هوارد گاردنر^۱» براساس تحقیقاتی درباره مغز افراد نابغه ارائه کرده است. او حداقل ۸ نوع هوش مختلف را در افراد شناسایی کرده است که اخیراً هوش‌های دیگری نیز به آن افزوده است. او به جای واژه استعداد و توانایی، از لفظ هوش استفاده کرده است، زیرا که شاید مردم بدان بی توجه باشند.

هشت نوع هوش عبارت‌اند از:

۱ هوش زبانی^۲: توانایی به کارگیری درست لغات، به صورت شفاهی و نوشتاری. این هوش، توانایی به کارگیری جنبه‌های کاربردی زبان را شامل می‌شود. چنین فردی می‌تواند خوب بنویسد، بازی با کلمه را دوست دارد، کلمات را درست ادا می‌کند. از گفتگوهای شفاهی لذت می‌برد. قادر است اسامی اماکن را به خاطر بسپارد. با دیگران به روش کاملاً کلامی ارتباط برقرار می‌کند. لطیفه تعریف می‌کند، داستان می‌سازد.

۲ هوش منطقی – ریاضی^۳: یعنی توانایی استفاده درست از اعداد، ارقام و بیان استدلال‌ات منطقی و درست. روش‌های مختلفی که در این مقوله هوشی کاربرد دارند، عبارت است از طبقه‌بندی، رده‌بندی، استنباط، تعمیم، محاسبه و ... بنا بر این چنین فردی، به راحتی قادر به محاسبه اعداد در ذهن بوده، دروس ریاضی و علوم را دوست داشته، حل معما، شرکت در مسابقات ریاضی و کنجکاوی نسبت به تجربیات جدید از جمله موارد مورد علاقه‌اش است.

۳ هوش حرکتی – جسمانی^۴: یعنی مهارت در به کارگیری کل بدن برای بیان افکار و احساسات. این هوش مهارت‌های فیزیکی خاص از قبیل تعادل، هماهنگی، چالاکی و قدرت، انعطاف‌پذیری، سرعت و همچنین قابلیت‌های لمسی را شامل می‌شود. چنین فردی اغلب دوست دارد به فعالیت‌های فیزیکی بپردازد، هنگام صحبت کردن، دست‌های خود را حرکت می‌دهد، به خیاطی، بافندگی، نجاری و کنده‌کاری علاقه دارد. از فعالیت‌های جسورانه بدنی لذت می‌برد و ترجیح می‌دهد تا مهارت‌های جدید را تجربه کند.

۴ هوش مکانی^۵: یعنی توانایی درک درست جهان به صورت مکانی – بصری، و ایجاد تغییر در ادراک. این هوش مستلزم شناسایی رنگ، خط، شکل، فرم و فضا و رابطه‌ای که میان این عوامل وجود دارد و توانایی تجسم و بازنمایی گرافیکی افکار مکانی – بصری می‌باشد.

چنین فردی ترجیح می‌دهد کتب تصویری را بخواند. از سرگرمی‌های تصویری لذت می‌برد. درس هندسه برای او راحت‌تر از جبر است، مسیریابی برای او آسان است و قادر به رسم خطوط و تصاویر است.

۵ هوش موسیقایی^۶: یعنی توانایی درک، تشخیص، تبدیل و اجرای اشکال موسیقایی. این هوش، مستلزم شناسایی ریتم، ملودی و نتین یک قطعه موسیقی می‌باشد.

چنین فردی، اغلب هنگام کار کردن، مطالعه کردن و یادگیری مطالب جدید، با دست ضرب می‌گیرد و یا آواز می‌خواند. اغلب به موسیقی گوش می‌دهد. و زندگی

۱- Howard Gardner و شناخت آموزش و استاد پرداز و نظریه پرداز

۲- Linguistic intelligence

۳- Logical - Mathematic intelligence

۴- Bodily kinesthetic intelligence

۵- Spatial intelligence

۶- Musical intelligence

بدون موسیقی برای آنها بی‌روح و یکنواخت است. معمولاً با یک یا دو بار گوش دادن به یک قطعه موسیقی با شعر آهنگین آن را به خاطر می‌سپارند.

۶ هوش میان‌فردی: یعنی توانایی درک و تمایز حالات روحی، انگیزه‌ها و احساسات دیگران. این هوش مستلزم شناسایی حالات چهره، صداها، ایما و اشارات و توانایی تشخیص انواع نشانه‌های بین‌فردی و توانایی پاسخگویی صحیح به این نشانه‌ها با روش عملی می‌باشد.

چنین فردی ورزش‌های گروهی را دوست دارد، از آموزش دادن دانسته‌های خود به دیگران لذت می‌برد. در جمع احساس راحتی کرده و تمایل به کمک کردن به دیگران را دارد. شرکت در فعالیت‌های اجتماعی و مشاوره دادن همیشه برای او لذت‌بخش است.

۷ هوش درون‌فردی: یعنی شناخت خود و توانایی عملکرد مناسب براساس آن. این هوش مستلزم داشتن تصویر روشنی از توانایی‌ها و محدودیت‌های فرد و آگاهی از حالات درونی، خلق و خو، انگیزه، انضباط فردی و قدرت خویشتن‌داری است. چنین فردی دوست دارد ساعتی را به تفکر فردی و اندیشیدن به سؤال‌های مهم زندگی بپردازد. به ضعف‌ها و توانایی خود واقف است و با آنها کنار آمده و قادر است با آنها مواجه شود. از این‌رو مدام در جهت اهدافی که برای خود تعیین کرده پیش می‌رود.

۸ هوش طبیعت‌گرا: یعنی مهارت در شناخت و طبقه‌بندی گونه‌های مختلف حیوانات، گیاهان و محیط فردی، توانایی تشخیص پدیده‌های طبیعی و نیز تشخیص اشکال غیرزنده مثل وسایل حمل و نقل البسه، و ...

چنین فردی دوست دارد مدام در طبیعت جستجو کند. تفاوت موجود میان انواع گیاهان، پرندگان و ... را بیان کند. خواندن کتاب‌های مربوط به طبیعت، دیدن فیلم‌هایی از طبیعت، باغبانی و مطالعه زندگی موجودات زنده از جمله کارهای مورد علاقه‌اش است.

□ تمام افراد از هر مقوله هوشی برخوردارند اما برخی اندکی رشد یافته، برخی رشد نیافته و یا رشد یافته بالایی هستند.

□ همه افراد می‌توانند در هریک از این مقوله‌ها به سطح مناسبی برسند. اما سنین پایین بهتر است.

□ برای هوشمندی در هر مقوله، چندین راه وجود دارد و برای اینکه فردی در زمینه خاصی هوشمند تلقی شود، ویژگی استاندارد وجود ندارد.

□ هوش‌ها به‌طور مجزا از هم فعالیت دارند، ولی به‌شکل پیچیده‌ای با یکدیگر همکاری دارند.

در این مبحث در مورد ویژگی‌های هوش مکانی و فضایی در نوشتن استفاده شده است و سخن پایانی اینکه نظم، ترتیب، خلاقیت، احترام به دیگران و اخلاق، از جمله نکاتی است که باید همیشه به یاد داشته باشیم.

هنرجویان به قسمت تجسم فضایی رجوع کنند و فعالیت مربوط را اجرا کنند.

به‌کار ببندید
تجربه کنید

۱_ interpersonal intelligence

۲_ intra Personal intelligence

۳_ Naturalistic intelligence

هدف توانمندسازی ۵-۸: فعالیت‌های آموزشی تجسم فضایی برای نوشتن کودکان را طراحی و اجرا کند.

فعالیت ۱۵

یک فعالیت عملی است که هنرجو برای آموزش مفاهیم مکانی یک نمونه تصویری طراحی می‌کند.

فعالیت ۱۶

یک فعالیت عملی است که باید اشعاری درباره مفاهیم مکانی پیدا کنید، مانند: بیا بگردیم خواهر، تکان دهیم دست و سر، قدم راست، قدم چپ، تند تند بگرد برو راست پا بر زمین بکوبیم، دست‌ها را بر هم زنیم، سر به چپ، سر به راست، بشین پاشو برو راست.

به‌کار ببندید
تجربه کنید

هنرجویان به قسمت مکانی رجوع کنند و فعالیت مربوط را اجرا کنند.

چهار تمرین پایانی به طور کامل در متن انجام شده است. اما تمرین چهارم طراحی پوستر تصویری نمونه‌هایی از مشکلات نوشتاری باید توسط شما با توجه به پوسترسازی کتاب دانش فنی پایه سال دهم تهیه شود.

پیشنهادها

با استفاده از نقشه پودمان که در انتهای این مبحث گنجانده شده است، برای جمع‌بندی و یا آغاز بحث می‌توانید ذهن هنرجویان را از پراکندگی دور سازید و منضبط کنید (جدول ریز محتوایی را در قطع A۳ کپی کنید و استفاده نمایید). برای آگاهی و به‌روز بودن مطالعات خود در زمینه رشد کلامی کودک، یک سری منابع آورده شده است که می‌توانید از آنها بهره‌مند شوید و به سایر همکارانتان معرفی کنید.

نقشه محتوایی نوشتن

مشکلات نوشتاری کودک

- کج نویسی
- یافتن نویسی
- کم رنگ نویسی
- واژه نویسی

۱

۲

مراحل آمادگی برای نوشتن از تولد تا پنج سال

ویژگی‌ها	سن
گرفتن اسباب بازی‌ها از این دست آن دست گرفتن آنها	نواد ۲۴ ماه
گرفتن اسباب بازی‌ها بین دست و انگشت نشانه	
از نگه‌داری دست و خط خطی روی ظروف	
در دست گرفتن مدادهای کلفت (مدادهای شمع)	
حرکت مداد به جلو و عقب و از برین نقطه به آنها	

ویژگی‌ها	سن
استفاده از ماشین‌های کلفت و مداد شمع	۲۴ تا ۳۰ ماه
استفاده از هر دو دست و نهایتاً ترجیح یکی بر دیگری	
کشیدن خطوط افقی و عمودی	
کشیدن دایره‌های نامنظم	
پاشیدن کردن به نوشتن	

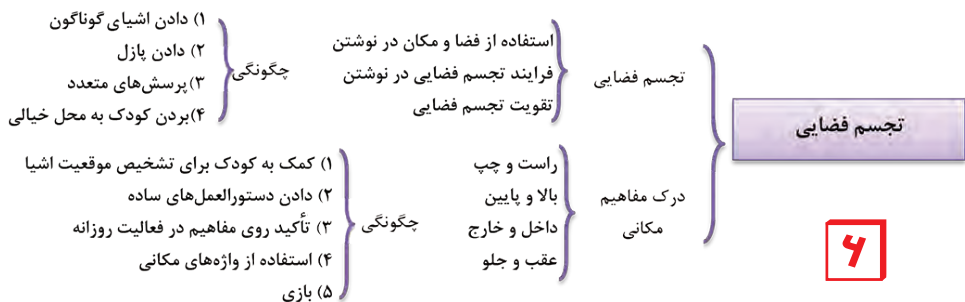
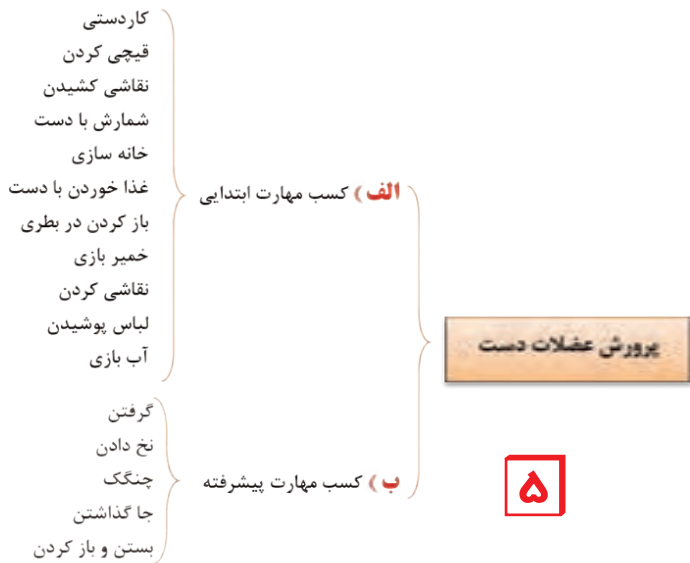
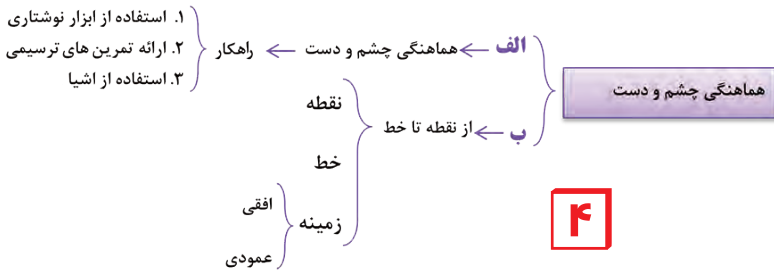
ویژگی‌ها	سن
کنترل بهتر مداد و کشیدن اشکال ساده	۳۰ تا ۳۶ ماه
رسم خطی حروف	
دوست دارد نوشتن را کمی کند	
سعی در نوشتن به طور مستقل	
آگاهی از اینکه علامت منجر به نوشتن می‌شود	

ویژگی‌ها	سن
شناسایی تعداد بیشتری از حروف	۳۶ تا ۴۲ ماه
ترکیب حروف در کلمات دو حرفی (آب) و سه حرفی (قند)	

ساماندهی فضا برای نوشتن

- الف) میزان نور در هنگام نوشتن
- ب) نحوه نشستن
- ج) توجه به چپ دست و راست دست
- د) فاصله صحیح چشم از کاغذ
- ه) نحوه قرار گرفتن کاغذ
- و) نحوه در دست گرفتن مداد

۳

فصل ۵

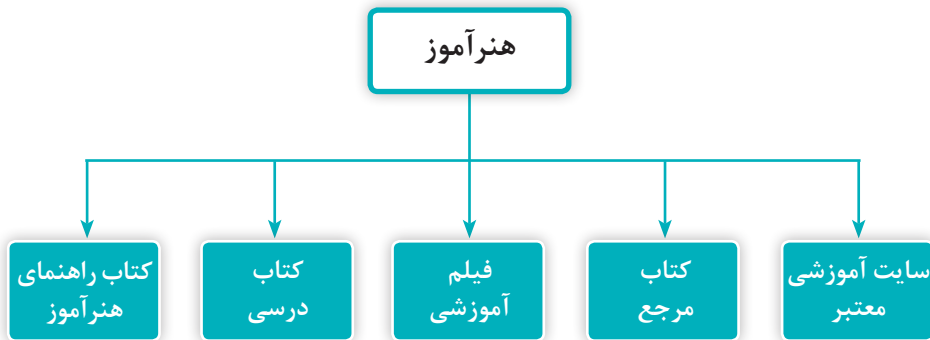
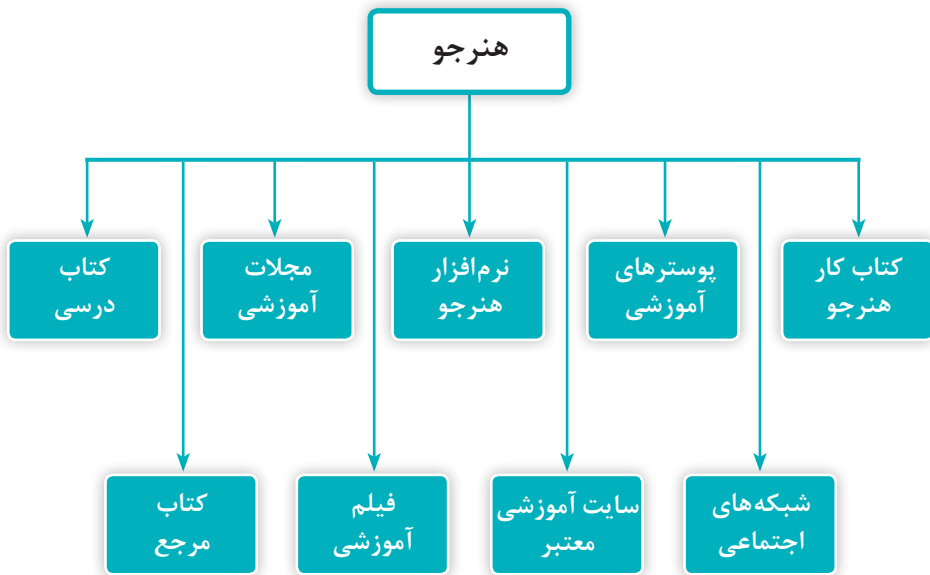
مراکز، مواد و منابع یادگیری، صلاحیت
حرفه‌ای هنرآموزان و اعتباربخشی

مراکز، رسانه‌ها، مواد و منابع یادگیری

۱ مراکز یادگیری

کلاس درس، فضای کارگاه اختصاصی، محیط بسته و باز مراکز آموزش پیش از دبستان، محیط‌های کار واقعی، نمایشگاه‌های تخصصی مرتبط، بازدید علمی از مراکز تخصصی مرتبط

۲ رسانه‌های یادگیری

۳ مواد یادگیری

- وسایل آموزشی
- ماکت آموزشی
- ابزار و تجهیزات سرمایه‌ای و نیمه‌سرمایه‌ای
- مواد مصرفی

۴ منابع یادگیری

- کتاب آموزشی منبع
- کتاب مرجع
- مجموعه دستورالعمل‌ها، آیین‌نامه‌ها و مقررات آموزش و پرورش و سازمان بهزیستی در ارتباط با ایمنی و بهداشت مراکز پیش از دبستان
- استانداردهای تحلیل و ارزشیابی حرفه

صلاحیت حرفه‌ای هنر آموزان رشته

۱ مدرک تحصیلی: لیسانس و بالاتر

۲ رشته تحصیلی:

- الف) علوم تربیتی (با گرایش‌های آموزش و پرورش پیش از دبستان و دبستان، روان‌شناسی تربیتی، مشاوره و راهنمایی تحصیلی)
- ب) بهداشت عمومی و پرستاری (علوم پزشکی)

۳ مدارک حرفه‌ای: گذراندن دوره‌های زیر:

- الف) آموزش‌های بدو استخدام و ضمن خدمت
- ب) آموزش‌های فناوری مرتبط با محتوای برنامه درسی رشته
- ج) گذراندن یکی از دو دوره زیر:
 - ۱- کارگاه‌های آموزشی مرتبط با مراکز دولتی و خصوصی
 - ۲- دوره‌های عملی در مراکز آموزشی مرتبط

۴ تجربه کاری:

حداقل ۳ سال فعالیت آموزشی

الزامات اجرایی برنامه درسی رشته

- ۱ آموزش هنرآموزان، سرپرست بخش و دستیار هنرآموز برای دستیابی به شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی رشته
- ۲ ایجاد و تجهیز کارگاه‌های آموزشی برای دستیابی به شایستگی‌های حرفه‌ای و تخصصی رشته
- ۳ تعیین استانداردهای آموزشی فضا برای فعالیت‌های عملی و کارگاهی رشته
- ۴ مشارکت مراکز دولتی و خصوصی و دیگر بخش‌های وزارت آموزش و پرورش به منظور تحقق اهداف رشته
- ۵ حضور یک هنرآموز و یک دستیار هنرآموز به ازای هر ۱۶ نفر هنرجو
- ۶ تخصیص منابع مالی برای تهیه و توزیع بسته آموزشی، پوستر و تجهیزات کارگاهی و مواد مصرفی رشته
- ۷ پایش برنامه درسی از طریق اعتباربخشی، بازدید از واحدهای آموزشی و تهیه سازوکار ارزشیابی و اصلاح برنامه درسی، مواد و رسانه‌های یادگیری
- ۸ تجهیز کتابخانه‌های مراکز آموزشی رشته با کتاب‌های مرجع و مجموع دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌های مصوب (وزارت آموزش و پرورش، سازمان بهزیستی، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی)

اعتباربخشی

- مرحله اول اعتباربخشی در شوراهای تخصصی در مراحل تألیف انجام می‌شود.
- مرحله دوم اعتباربخشی بعد از گذشت یک سال توسط کارشناسان دفتر به روش قضاوتی و با همکاری گروه‌های آموزشی استان‌ها انجام می‌گیرد و حداقل پنج سال بعد از اعتباربخشی مرحله دوم اعتبار خواهد داشت.

ارزشیابی / اصلاح / بهبود

براساس فرایند اعتبارسنجی، هر ۵ سال برنامه درس پرورش مهارت‌های کلامی کودک مورد ارزشیابی و اصلاح کامل قرار می‌گیرد.
برنامه درس پرورش مهارت‌های کلامی کودک هر دو سال مورد اصلاحات جزئی قرار می‌گیرد.